

2
DISPUTATIO JURIDICA, 5

AD TIT. XI. LIB. L. DIGEST.

DE NUNDINIS.

QUAM,

FAVENTE NUMINE,

EX AUCTORITATE CLARISSIMI AC CONSULTISSIMI VIRI

D. HENRICI ERSKINE,

DE NEW HALL,

INCLYTÆ FACULTATIS JURIDICÆ DECANI:

NEC NON

Ex ejusdem FACULTATIS Consensu et Decreto,

Pro ADVOCATI Munere consequendo,

Publicae Disquisitioni subjicit

JACOBUS GRAHAME, *Auct. et Resp.*

K
Ad diem 7. Martii, hor. loc. fol.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Facultatis Juridicæ Typographos.

M,DCC,XCV.

EDINBURGI, 4. Martii, 1795.

Imprimatur.

D. CATHCART.

WILLIAM ERSKINE.

JACOBUS GRAHAM.

VIRO REVERENDO,

THOMÆ REID, D. D.

TAM VITA QUAM SCRIPTIS PHILOSOPHO,

QUI, OPINIONIBUS ANTIQUIS HAUD ADDICTUS,

NOVARUM HAUD STUDIOsus,

VERITATEM FAMÆ ANTEPONENS,

ET UNAM ET ALTERAM ASSECUTUS EST,

HOCCE OPUSCULUM

DEDICAT

JACOBUS GRAHAME.

DISPUTATIO JURIDICA

DE IURE

DE IURE

DE IURE

DE IURE

DE IURE

Præfatio

B

DISPUTATIO JURIDICA,

AD TIT. XI. LIB. L. DIGEST.

DE NUNDINIS.

PROOEMIUM.

LEGES Romanorum de Nundinis, adeo simplices sunt et breves, ut disceptationis locum vix praebeant. Multum (ut videtur) arbitrio magistratuum erat commissum.

6 DISPUTATIO JURIDICA,

PRISCIS temporibus Reipublicae Romanae, dies nundinales feriati erant, quibus scilicet forum litibus vacabat; postea, ex lege Hortensia, fasti, ut rustici, dum annonam venderent, justitiam emerent.

Jus nundinarum exercendarum, aut lege expressa constituebatur, aut longa consuetudine; non utendo per decennium, amittebatur.

CONCURRENTES ad nundinas quibusdam privilegiis et exemptionibus gaudebant. *1mo*, Nemo cogi potuit annonam vendere minutatim, negotiatoribus constitutis, “ qui utensilia emerent summatim, ne avocentur ab opere rustici.” *2do*, Negotiatores et alii nundinantes, in loco et tempore nundinarum, ob privata debita conveniri nequibant.

POENIS haud levibus, e contrario, obnoxii erant
qui nundinas monopolio exercendo impedirent.
Constitutio Constantini *De Monopoliis* ita praecipit:
“ Jubemus ne quis cujuscunque vestis, vel piscis,
“ vel pectinum fortè, aut echini, vel cujuslibet alte-
“ rius ad victum vel ad quemcunque usum perti-
“ nentis speciei, vel cujuslibet materiae, pro sua auc-
“ toritate, vel sacro jam elicitò aut in posterum elici-
“ endo rescripto, aut pragmatica sanctione, vel sacra
“ nostrae pietatis adnotatione, monopolium audeat
“ exercere; neve quis, illicitis habitis conventioni-
“ bus, conjuret aut paciscatur, ut species diversorum
“ corporum negotiationis, non minores quàm inter
“ se statuerint, venundentur. . . . Si quis au-
“ tem monopolium ausus fuerit exercere, bonis pro-
“ priis expoliatus, perpetuitate damnetur exilii.”

8 DISPUTATIO JURIDICA,

HODIERNIS temporibus, leges Romanas de nundinis multae civitates imitatae sunt. In Scotia, aliquantum diversae tamen, olim adscitae erant. Apud Anglos, nundinarum privilegia longius quam apud alias gentes sunt porrecta : per consuetudinem enim Angliae, res etiam si furtivae, in nundinis venditae, si emptor in bona fide sit, vindicari nequeunt. In urbe Londinensi praesertim, ubi unusquisque locus et dies (die Dominico excepto) pro loco et die nundinarum habetur, haec consuetudo viget ; et certe, si, in isto furum et latronum examine, actio rei vindicationis tam liberè, quam apud Scotos, aut Romanos, aut alios populos probos, daretur, dominium rerum mobilium prorsus incertum esset et precarium.

QUAEDAM poenae quoque inter nos, sicut inter Romanos, leviores tamen, in delinquentes contra ju-

ra nundinarum, denunciatae sunt. Senatusconsultum, Edinburgi latum, A. D. Millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, jubet, ut reus monopolii, si semel deliquerit, quadraginta libris Scoticis multetur; si bis, centum marcis; si ter, ut bona sua publicentur.

MONOPOLIO *fructuum*, hac lege, punito, nonne mirum est, quòd monopolium *soli* non modò impunè exerceretur, sed expressa lege stabiliretur? Agri perpetuae haeredum seriei constricti, in saecula saeculorum extra commercium repositi sunt; terra ipsa sepulta est; et novus dominus, dum syngraphae nomen inscribit, *Exegi (jactat) monumentum aere perennius, quod non contractus, non crimina successorum, diruere possint; nomenque erit indelebile nostrum.* Successores tandem haereditatem adeunt, non domini,

10¹⁷ DISPUTATIO JURIDICA,

sed usufructuarii: Fructus, arbores, omnia absumuntur; cultura negligitur; vectigalia immodica, ad aes alienum solvendum, exacta sunt; veteres arcentur coloni; praedium desertum est,

Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus:

Frigus iners illic habitant, Pallorque, Tremorque,

Et jejuna Fames: illic et aranea macra,

Efuriens comedit, vae! muscas esurientes.—OV. MET.

MINIME opinor haec mala lege Agraria corrigi deberi; minimè vellem grave ut rediret saeculum Gracchi. Censeo autem, legem anti-agrariam, qua agri monopolium sancitur, qua unusquisque terrae dominus statuere potest, *ne quis unquam fiat dominus*, qua regio Scotiae tota (nec longum tempus) extra commercium arripietur, e codice rescindi
statim

DE NUNDINIS. 71

statim deberi. Neve abrogatio istius legis remedium satis efficax foret, nisi feuda jam talliata, in jura dominii, sub quibusdam limitibus, prout res sese habeant, mutarentur.

THESIS

T H E S I S I.

UTI jus nundinarum longa consuetudine ad-
quiritur, ita et non usu decem annorum,
sicut alia jura, amittitur; *L. 1. D. b. t.*

T H E S I S

THESIS II.

TEMPORE nundinarum, negotiatores, et alii
ad nundinas concurrentes, non possunt ibi,
ob civilem causam, conveniri; *L. un. C. h. t.*

D

THESIS

THESIS III.

MONOPOLII rei et conscii, bonorum publicatione, et perpetuo exilio, puniendi sunt;

L. un. C. h. t.

8 AP 67

ANNEXA.

A N N E X A.

I.

*Usucapione non acquiruntur res furtivae et vi possessae,
quarum vitium ad omnes possessores ambulat.*

II.

*In usucapione rerum dies ultimus coeptus pro adimple-
to habetur.*

III.

*In successionibus, filius primogenitus juniores non exclu-
dit.*

IV.

*Testamentum, in quo liberi testatoris praeteriti sunt, ip-
so jure nullum est.*

V.

Periculum rei venditae nondum traditae est emptoris.

VI.

Tutor non auctor potest esse in rem suam.

A. N. W. A.

I

The first of the series of papers in this collection is a

manuscript of the first of the series of papers in this collection

The second of the series of papers in this collection is a

manuscript of the second of the series of papers in this collection

The third of the series of papers in this collection is a

manuscript of the third of the series of papers in this collection

The fourth of the series of papers in this collection is a

8 AP 67

manuscript of the fourth of the series of papers in this collection

The fifth of the series of papers in this collection is a

manuscript of the fifth of the series of papers in this collection

The sixth of the series of papers in this collection is a

manuscript of the sixth of the series of papers in this collection

The seventh of the series of papers in this collection is a

manuscript of the seventh of the series of papers in this collection

The eighth of the series of papers in this collection is a

manuscript of the eighth of the series of papers in this collection

The ninth of the series of papers in this collection is a

manuscript of the ninth of the series of papers in this collection

